ՏԱՄՆԱՒՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1739 Շ Ա Բ Ա Թ 2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 (Ն. Տ.) 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՀԱՅԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԱՌԱՓՈՒԹԻՒՆ

20 վիպակ

ՊԱՏՄԱՆ Ի

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 »
Յաճուրդման տողը մէկ անգամի համար 2 դրուշ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՊԱՏՄԱՆ Ի

Արտասահման վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. Մելիքեան, Պապր Ալի Ճաստէսի թիւ 20 Տ. Ճիվէլէկեան Էֆէնտիի տպարանը:

Խմբագիր Ր. ՊՈՉԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՏԵՂԵԿԱԴԻՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Մասնաժողով Ազգ. Ժողովի

ի մասին Պարտուց բարձման Ս. Երուսաղէմի

(30 Յունիս 1884)

—

ՊԱՏՃԷՆՔ

Փոխանակել Թղթակցութեանց

1.

Ամեն. Տ. Ներսէս Արքեպս. Պատրիարքն և Գաղ. Ժողովին Ազգային Վեր. Վարչութեան առ Բարձր. Մեծ–Նեպալ. գան Սայիտ վեզիր:

Երուսաղէմի Ս. Յակոբեայ Վանուց հասոյթն ու եկամուտն համեմատութեամբ իր ծախուց ու պետոյից բաւականաչափ գումար մը չկազմեր, և հետեւաբար ամեն տարի բաց մը երեւան կուգայ:

Այս բացն կը գոցուէր ի սկզբան ուխտաւորաց բերած նպաստի և ողորմութեան լումաներովն և այն գումարներով, զորս Եկեղեցական նուիրակք ազգայիններէ կը հաւաքէին՝ չըշագայելով ամենուրեք, սակայն ժամանակէ մը ի վեր՝ նամանաւանդ վերջին պատերազմի տարիներն թէ՛ ուխտաւորաց թըւոյն նուազման, և թէ՛ նուիրակ հանուած չըլալուն պատճառաւ, ինչպէս նաեւ տոկոսներ վճարուելով առ հարկի վոխ առնուած դրամոց համար 36,000 ոսկւոյ չափ պարտք մը դիզուած է: Եւ որովհետեւ անհնար եղած է Երուսաղէմի Ս. Աթոռոյն ներկայ հասոյթներէն ու եկամուտներէն թէ՛ պարտուց գլխաւճարին և թէ տոկոսաց համար գումար մը յատկացընել, և միանգամայն անհրաժեշտ եղած ծախքերն յանձնձել, որով պարտուց քանակութիւնն հետզհետէ աճելու և աւելնալու վերայ է, ինչպէս հաստատուած է նոյն վանուց հաշուեռումարներէն և անդ յուշարկուած քննիչին մանրակրկիտ քննութեան արդիւնքէն, Պատրիարքարանս Ազգին երեւելի անձերէն բազկացեալ յանձնաժողով մը կազմած էր, որպէս զի յառաջիկային պարտք չգոյանալու համար լնայողական միջոցներ ձեռք առնուին, և աղգայիններէն նպաստ հանգանակուելով՝ վանուց պարտքը վճարուի:

Պատրիարքարանս ասկէց առաջ Արդարութեան գործոյ նախարարութեան մատուցած 1 Սեպտ. 1882 թուական թ–էէէոմն վանուց այս վիճակը, և անոր բարւոքման համար ձեռք առած միջոցները յայտնելով մանրամասնօրէն՝ կայս. կառավարութիւնն արտօնութիւնը և օգնութիւնը խնդրած էր հանգանակութեան մասին: Բայց այս անգամ նոյն ցանկնաժողովոյ անդամք ինչ. ժողովոյ ներկայացած, և յայտնելով որ Երուսաղէմի վանուց սընտուկը առաջիկային պարտուց ներքեւ չմնալու համար, հարկ եղած խնայողական միջոցները ասհմանած և դործադրութեան իսկ դրած են թէեւ, սակայն հանգանակութեան մասին կայսերական կառավարութեան կողմէ սպասուած արտօնութիւնը տակաւին չնորհուած չէ, և յարելով միանգամայն որ՝ եթէ ամեն կողմ հանգանակութեան համար նուիրակներ հանուին, ոչ թէ միայն նպատակ դրամոց հաւաքումը երկար ժամանակ պիտի տեւէ, այլ և այս առթիւ նոր ի նորոյ ծախքեր տեղի պիտի ունենան, և հետեւաբար պարտուց բարձման նպատակաւ հաւաքուած դումարէն բաւական դրամներ պիտի ծախսուին, և միւս կողմէն, ինչպէս վորձը ցոյց տուած է արդէն, ժամանակ անցնելով տոկոսները պիտի աճին, և պարտուց բարձման դործը անկարելութեան պիտի դատապարտուի, որով հնար չպիտի լինի հասնիլ բաղձացեալ նպատակին, յայտարարեցին թէ այս եղանակաւ յոյս չունին իրենք որ այս պարտքը բարձուի, և թէ այս մասին՝ եթէ տարբեր անօրինութիւն մը ձեռք չառնուի, հետեւանքը խիստ դառն պիտի լինի, և թէ այլ եւս իրենք չեն կրնար ըստանձնել այսպիսի վիճակի մը պատասխանատուութիւնը:

Յայտնի է արդէն թէ Հայոց ազգն Ս. երկրին մէջ ունեցած ազգօգուտ հաստատութիւններն և կալուածները որ բարձրագոյն և արդարակորով պաշտպանն է մեր ազօթասէր կայսր և կալուածոց, ժողովս խնդիրը իր ամեն պարագաներովն ուշադրութեան առարկայ ըրաւ, և որպէս զի սոյն պարտուց բարձման համար ապագին իւրաքանչիւր անհատէն դրամ հաւաքելու յատկացեալ պաշտօնէից համար ժամանակ ծախքեր ընելու պէտք չմնայ, և ցվճարումն՝ սոյն պարտուց տոկոսներու ճաման տեղի չտրուի, ժողովը այս պարտուց վճարման համար՝ դիւրագործադրելի միջոց մը խորհեցաւ, և այն է սոյն նպատակ դրամը ազգայնոց ընտանեական տրոց հետ հաւաքել, և փոխանակ մէկ անգամով գանձելու՝ առ ի դիւրութիւն՝ երեք տարուան մէջ գանձել և լրացնել գործն: Եւ զի յիշեալ պարտքը երեք տարուան մէջ իւր տոկոսներով չուրջ 45,000 լիրայի պիտի բարձրանայ, ամեն տարի 15,000ական ոսկւոյ վճարում մը խնդրել արքունի դանձէն, ի հաշիւ այն նպատակի, որ պիտի հաւաքուի ընտանեական տրոց հետ:

Հարկ կը համարիմք դիտել տալ Ձեր Բարձրութեան թէ ընտանեական տրոց վճարման անունք միայն կը մասնակցին, որ օրինական տարիքն ունին և անկար ու աղքատ չեն. Թէ արքունի դանձէն կանխապէս վճարելի յիշեալ 15,000 ոսկին ընտանեական տրոց հետ դիւրութեամբ, և առանց ծախուց կատարելի պիտի լինի հաւաքել, թէ այս եղանակը ո՛չ Արքունի գանձուն, և ո՛չ ժողովրդեան վրայ բեռ մը չպիտի յաւելու, և թէ սոյն պարտուց կարգադրութեան համար ասկէց դատ ուրիշ յարմար եղանակ մը գտնուած չէ, ուստի կը խնդրեմք որ կայս. կառավարութիւնը չնորհ ընէ այս եղանակաւ Երուսաղէմայ վանքը իւր պարտքէն ազատել, որով Հայոց Ազգին վայելած այնքան չնորհաց վրայ նոր մ՚ալ պիտի յաւելու և այս առթիւ եւս բարեբաղդ և երախտապարտ կացուցանէ Հայոց Ազգն:

ԿՆԻՔՓ
Սրբազան Պատրիարք Հօր և Փաղաքական ժողովոյ

17 Փետրվար 1883

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Ազգային ժողովն երէկ Ղալաթիոյ եկեղեցին գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Գեր. Տ. Խորէն Նար–Պէյ Սրբազանի, ատենագրութեամբ Երուսաղէմի Տիգրան էֆէնտիի և ի ներկայութեան 10ի չափ երեսփոխանաց:

Ժողովուրդն, որ դէմ ատենականց գործողութեանց ունկնդիր լինելու իրաւունք ունէր, քանի որ հրաւիրագրոց մէջ երուսաղէմայ պարտուց խնդրոյն համար միայն յատուկ նշանակուած էր, սակայն Ատենապետին որոշմամբ՝ չկրցաւ ատենական գործողութեանց իսկ ունկնդրելու պատիւ ունենալ:

Ատեանը ժամը 7½ին բացուեցաւ, և ատենապետ էֆէնտին նախ ազգային երեսփոխան Պահճէ–Գալուզեան Մ. Միհրան էֆէնտիի մահը դուժելով, հրաւիրեց երեսփոխանները օրհնել իրենց ողբացեալ պաշտօնակցին յիշատակն: Երեսփոխանք յոտնկայս օրհնեցին հանգուցելոյն յիշատակը:

Յետոյ 12, 13 և 14րդ նստերու ատենագրութիւնները վաւերացան միաձայնութեամբ:

Դիւանը ժողովին ներկայեց նորընտիր Պատրիարք Ամեն. Յարութիւն Սրբազանի կողմէ առ Մայր–Դիւանն ուղղեալ հեռագիրն, որով ժողովոյ առ ինքն յայտնած վստահութեան համար չնորհակալ լինելէ յետոյ, իւր յանձնառութիւնը կը յայտնէր: Ժողովը չնորհակալութիւն յայտնեց նորընտիր Ս. Պատրիարք Հօր, որ յարգելով ժողովոյ տնօրէնութիւնն՝ ընդունած էր իրեն յանձնուած Պատրիարքական ծանր պաշտօնը:

Յարութիւն Էֆ. Պէկեան՝ նորընտիր Ս. Պատրիարք Հօր ընդառաջ դնացող պատգամաւորութեան խնդիրն յուզուելով, առաջարկեց որ Մայր–Դիւանը՝ վարչութեան խառն ժողովոյն հետ՝ այս մասին պէտք եղած տնօրինութիւնն ընէ: Այս առաջարկ միաձայն հաւանութեամբ ընդունուեցաւ:

Ամերիկաբնակ ազգայնոց մի գիրը կարդացուեցաւ, որ ցաւակցութիւն կը յայտներ հոգելոյս Ներսէս Սրբազան Պատրիարք Հօր մահուանն առթիւ, և միանգամայն կը յայտներ թէ, իւր ցաւակցական ղգացմանց արտայայտման յապաղելուն պատճառն ամերիկեան լրագրաց մէկ սխալ եղած էր, որ ոչ թէ Ներսէս Պատրիարքի, այլ Գեր. Ազարեանի մահը գուժած էին: Միանգամայն կը յայտնէին թէ ծաղկէ վուընջ մը պիտի դնէին Հանգուցելոյն շիրմին վրայ, եթէ ժամանակին իմացած լինէին, թէեւ ըստ մեզ վերջէն ալ կրնային դնել, ինչպէս Հանգուցելոյն մահուանէն մինչեւ մէկ երկու ամիս յետոյ շատ հողմերէ պսակներ գրուեցան, որպէս հրատարակեց Արեւելք:

Կարդացուեցաւ Ազչակունի Յովհաննէս էֆէնտիի հրաժարագիրն, որ ինչպէս յառաջագոյն դիւանի անդամակցութենէն, նոյնպէս ալ այժմ երեսփոխանութենէ կը հրաժարէր, չուզելով ընդ երկար թափուր թողուլ իւր աթոռը: Ժողովն ընդունեց հրաժարականն և փափաք յայտնեց որ երկար ժամա-

ԺՁ.ԻՍՆ ԴԻՄԱԻ

—o—

Ա.Ն. Սոսեան կ՚ըսէ որ Ամերիկեան Հայ Դատակալութեան Կեդրոնական Վարչութեան Գործադիր Մարմինը Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Կը Յետաձգէ Մինչեւ Ապրիլ 10 Կամ Ուշ Գալիք Շաբաթ

Ամերիկեան Հայ Դատակալութեան Կեդրոնական Վարչութեան Գործադիր Մարմինը, որ Ընդհանուր Ժողովի մը գումարումը կը յետաձգէ մինչեւ Ապրիլ 10 կամ ուշ գալիք շաբաթ, ինչպէս կը հաղորդէ Ա.Ն. Սոսեան, Կեդրոնական Վարչութեան Գործադիր Մարմնի Նախագահ եւ Ազգային Խորհուրդի Ներկայացուցիչ, ունի հետեւեալ պատճառները։

Ա.Ն. Սոսեան կ՚ըսէ որ Գործադիր Մարմինը կ՚ուզէ որ Ընդհանուր Ժողովի մը Գումարումը Տեղի Ունենայ Ամերիկեան Հայ Դատակալութեան Կեդրոնական Վարչութեան Նոր Ընտրութենէն Ետք, Որ Տեղի Պիտի Ունենայ Ապրիլ 10-ին։ Ան Կ՚ըսէ որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Կը Յետաձգուի Նաեւ Որովհետեւ Ներկայ Պահուն Ամերիկայի Մէջ Կը Գտնուին Հայ Դատի Երեք Ներկայացուցիչներ, Որոնք Կը Մեկնին Ամերիկա Ապրիլ 15-ին։ Անոնք Են՝ Ա.Ն. Սոսեան, Ա.Ն. Ալեքսանեան եւ Ա.Ն. Ալեքսանեան։ Ա.Ն. Սոսեան Կ՚ըսէ որ Անոնք Կ՚ուզեն Որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Տեղի Ունենայ Անոնց Ներկայութեան։

Ա.Ն. Սոսեան Կ՚ըսէ որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Կը Յետաձգուի Նաեւ Որովհետեւ Ներկայ Պահուն Ամերիկայի Մէջ Կը Գտնուին Հայ Դատի Երեք Ներկայացուցիչներ, Որոնք Կը Մեկնին Ամերիկա Ապրիլ 15-ին։ Անոնք Են՝ Ա.Ն. Սոսեան, Ա.Ն. Ալեքսանեան եւ Ա.Ն. Ալեքսանեան։ Ա.Ն. Սոսեան Կ՚ըսէ որ Անոնք Կ՚ուզեն Որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Տեղի Ունենայ Անոնց Ներկայութեան։

Ա.Ն. Սոսեան Կ՚ըսէ որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Կը Յետաձգուի Նաեւ Որովհետեւ Ներկայ Պահուն Ամերիկայի Մէջ Կը Գտնուին Հայ Դատի Երեք Ներկայացուցիչներ, Որոնք Կը Մեկնին Ամերիկա Ապրիլ 15-ին։ Անոնք Են՝ Ա.Ն. Սոսեան, Ա.Ն. Ալեքսանեան եւ Ա.Ն. Ալեքսանեան։ Ա.Ն. Սոսեան Կ՚ըսէ որ Անոնք Կ՚ուզեն Որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Տեղի Ունենայ Անոնց Ներկայութեան։

Ա.Ն. Սոսեան Կ՚ըսէ որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Կը Յետաձգուի Նաեւ Որովհետեւ Ներկայ Պահուն Ամերիկայի Մէջ Կը Գտնուին Հայ Դատի Երեք Ներկայացուցիչներ, Որոնք Կը Մեկնին Ամերիկա Ապրիլ 15-ին։ Անոնք Են՝ Ա.Ն. Սոսեան, Ա.Ն. Ալեքսանեան եւ Ա.Ն. Ալեքսանեան։ Ա.Ն. Սոսեան Կ՚ըսէ որ Անոնք Կ՚ուզեն Որ Ընդհանուր Ժողովի Մը Գումարումը Տեղի Ունենայ Անոնց Ներկայութեան։

տալու վրա, որ ինքն էլ ուզում է ամուսնանալ և ընտրել ինքնուրույն ճանապարհ։

— Ես ոչ մի բան չեմ ասում, միայն ուզում եմ ասել, որ ինձ համար դժվար է հրաժարվել այն ամենից, ինչ ես ընտելացել եմ համարել իմ սեփականությունը։ Ես ուզում եմ ասել, որ ինձ համար դժվար է հրաժարվել այն ամենից, ինչ ես ընտելացել եմ համարել իմ սեփականությունը։ Ես ուզում եմ ասել, որ ինձ համար դժվար է հրաժարվել այն ամենից, ինչ ես ընտելացել եմ համարել իմ սեփականությունը։

—Պահ, բայց ես ինչպե՞ս իմանամ, որ դուք ինձ չեք խաբում։ Ես ձեզ չեմ ճանաչում։ Ինչպե՞ս կարող եմ հավատալ, որ դուք իսկապես այն եք, ինչ որ ասում եք։ Ես ձեզ չեմ ճանաչում։

Ես ձեզ չեմ ճանաչում։ Ինչպե՞ս կարող եմ հավատալ, որ դուք իսկապես այն եք, ինչ որ ասում եք։ Ես ձեզ չեմ ճանաչում։

Ես ձեզ չեմ ճանաչում։ Ինչպե՞ս կարող եմ հավատալ, որ դուք իսկապես այն եք, ինչ որ ասում եք։ Ես ձեզ չեմ ճանաչում։

—Պահ, բայց ես ինչպե՞ս իմանամ, որ դուք ինձ չեք խաբում։